

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 10 Din, za inozemstvo 20 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 80 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Proletarci vseh dežel združite se!

ZDRUŽENE RAZREDNE DELAVSKE ORGANIZACIJE V CELJU

vabijo na

I. vsedelavski zlet 1922 v Celju

ki se vrši

v nedeljo, dne 6. avgusta

Spored:

Dopoldne:

1. Od 7.—8. ure sprejem gostov na kolodvoru.
2. Po sprejemu obhod po mestu.
3. Ob 9. uri slavnostni shod v dvorani hotela »Union«.
4. Od 10. do 12. ure ogledovanje mesta; od 11. do 12. koncert v parku. — Po koncertu kosilo v skupinah.

Popoldne:

1. Ob pol 2. uri zbirališče na glaziji.
2. Ob 2. uri odhod na Teharje.
3. Na Teharjih, ki so 20 minut iz Celja oddaljene, in v krasni legi, bo ljudska veselica, javna telovadba jedrot iz Jesenic in Maribora in vsakovrstna druga zabava.

Sodeluje polnoštevilna rudarska godba iz Trbovelj.

OKROŽNICA.

Posebna navodila za I. vsedelavski zlet 1922 v Celju.

Vse udeležence in organizacije pozivljamo, da se držijo delavske discipline, ki je moralno orožje proti buržoaziji.

Da bo delo olajšano, in da bodo gostje res zadovoljni, pa zahtevamo od organizacij in udeležencev sledeče:

1. Do 25. t. m. mora biti zletna pisarna v posesti vseh prijav. Na zamudnike se ne bomo mogli ozirati.

2. Vse one organizacije, ki se bodo prijavile, dobijo za prijavljeno število izletnikov zletne izkaznice. Te izkaznice bodo stale Din 3.50 in bodo nakazilo za polovično vožnjo in prosto vstopnino na vseh celjskih prireditvah. Na podlagi zletne izkaznice, bomo organizirali skupna kosila. Brez izkaznice ne dobi nihče v Celju kosila. Kosila bodo po najnižjih cenah.

3. Vse korporacije, ki pa bodo sodelovale, se morajo prijaviti do 20. t. m. Naznaniti morajo tudi način sodelovanja.

4. Vsi udeleženci bodo razdeljeni po skupinah, katere bo vodil poseben celjski reditelj. Priporočamo vsem organizaci-

am, da si priskrbijo znake po sokolskem načinu. To bi naj bili mali rdeči traki s črnim napisom kraja, od koder je udeleženec.

5. Blizje organizacije prosimo, da se zleta udeležijo na okrašenih vozovih. Ti vozovi morajo biti do 8. ure zjutraj v Celju pred kolodvorom. Vsaka organizacija,

Zletna pisarna I. vsedelavskega zleta 1922 v Celju, Vodnikova ulica 3.

Zakaj ministri ne odgovarjajo na vprašanja?

V Narodni skupščini imajo narodni poslanci pravico stavljati na ministre kratka vprašanja in interpelacije. Poslovnik določa roke, v katerih so ministri dolžni odgovarjati na taka vprašanja oziroma interpelacije. Predpisi so jasni, ne more se pa reči, da bi zahtevali od ministrov preveč, ker jim dajejo, če tudi določeno, vendar primerno podaljšane roke za odgovore, za katere jim je treba zbrati posebne podatke. Ali kljub temu je prišlo v Narodni skupščini v prakso, da se ministri takim odgovorom izogibajo, kolikor morejo. Zlasti nekateri ministri, na čelu jim gospod Pašić, so pravi mojstri te taktike, in tako čaka zaman na odgovor nekoliko stotin vprašanih in interpelacij ki bi že davno morale biti rešene.

To taktiko ilustrira dvoje vprašanj, ki jih je na seli dne 21. junija adresiral posl. sohr. Kristan na predsednika skupščine.

Prvo je bilo sledeče:

»Jaz nimam navade moriti skupščino s svojimi vprašanji, toda včasih se zgodi slučaj, da mora človek izgubiti potrpljenje: to se zgodi, če se mora na odgovor na kakšno interpelacijo čakati mesece in mesece in se gospodje ministri interpelantom le rogajo s tem, da jim naznanjajo, da bodo odgovorili, čim zbero potrebne podatke, in traja potem to nabiranje podatkov tako dolgo, da se pričakuje, da bodo interpelant in Narodna skupščina pozabili na interpelacijo.

Gospod predsednik, jaz sem med drugim vložil že meseca decembra neko interpelacijo na gospoda vojnega ministra, in sicer interpelacijo, ki je bila vsekakor zelo važna ker je dogodek, zaradi katerega je bila vložena, po vsem Belgradu in povsod, kjer se je o njem izvedelo, dvignil veliko prahu. Zgodilo se je v Belgradu, da sta bila dva časnikarja, in sicer ravnatelj dnevnika »Republika« in eden njegovih urednikov ob 11. zvečer sredi ulice napadena od vojaških oseb. Stvar je do danes nerazjasnjena. Jaz ne pretiravam in ne trdim, da živi v vsej naši vojski tisti duh, ki se izraža v tem napadu. Priznati se pa mora, da je izredno važno za vso deželo, da se take reči ne dovoljujejo, in da se, kjerkoli je kakšen sled duha, izražajočega se v tem, da si ljudje bodisi v civilni ali v vojaški opravi sami iščejo satisfakcijo, to zatre. Gospod

ki bo voz organizirala, naj to do 25. t. m. prijavi.

6. Slabega vremena se izletniki ne smejo ustrašiti, ker je zletni odbor poskrbel zato, da bo prireditev nemoteno uspela tudi v slabem vremenu.

Vse informacije daje in prijave sprejema

predsednik, ko sem bil vložil to interpelacijo, mi je tedanji vojni in mornariški minister v dosti kratkem času odgovoril, da mi bo odgovarjal na interpelacijo, čim zbere potrebne podatke. Toda do danes še nismo slišali tega odgovora. Ponavlja se torej stara igra, ki jo že ves čas opazujemo v skupščini in ki obstaja v tem, da imamo tukaj nekoliko ministrov za nabiranje podatkov. (Ploskanje.)

Kakšen značaj ima ta interpelacija, se vidi iz tega, da sem v jedru vprašal gospoda ministra, ali je pri volji uvesti objektivno preiskavo o dogodku, ki je bil predmet te interpelacije in podati skupščini poročilo; vprašal sem nadalje, kaj misli ukreniti, da se popravi krivica, ki je bila storjena časnikarjema, da dobita zadoščenje in da se kaznujejo krivci; naposled sem vprašal gospoda ministra, kaj da misli storiti da se prepreči zloraba oblastne moči od strani vojaških oseb prav tako, kakor se mora preprečiti v vsakem drugem slučaju, in kaj misli storiti, da se iztrebi iz vojske vsak sled duha, ki je v nasprotju z ustavo in z zakoni.

Gospodje, če se morejo pri nas gojiti take reči, in če prihajajo te reči v javnost in v parlament, minister se pa obotavlja dati skupščini pojasnila na taka vprašanja, kaj se tedaj more misliti o upravi take dežele pri nas in tudi zunaj? In gospodje, če vlagam tako interpelacijo, nisem jaz tisti, ki blati deželo, pač pa to dela gospod minister, ki noče odgovarjati na interpelacijo, ki nam noče dati pojasnila in eventualno popraviti vesti; tisti minister ki nas pušča v temi in nam noče podati zagotovila, da se take reči ne bodo ponavljale, je kriv, da se o naši deželi tako slabo sodi, kakor se sodi sedaj.

Na ta odgovor čakam torej že od meseca decembra, ko mi je bil vojni minister gospod Zečević obljubil, da odgovori na interpelacijo, čim zbere podatke. To je dogodek, o katerem gotovo ne bi bilo treba zbirati podatkov pet let, ker se lahko prav kmalu dožene, ali se je to, o čemer govori interpelacija, res zgodilo ali ne. Ti podatki bi bili, kakor pravim, že davno lahko zbrani, in ker mi gospod minister še do danes ni odgovoril, se moram bati, da mi sploh ne misli odgovoriti. Ker nimam nobenega drugega sredstva, sem prisiljen lojalno obrniti se do gospo-

da predsednika in ga prositi, da se potegne za pravico ne posameznega poslanca, ampak cele skupščine. Zakaj ne le moja, ampak pravica cele skupščine je, da izve, kar se more izvedeti o moji interpelaciji. Zato Vas, gospod predsednik, vliudno vprašam, ali je v Vaši moči vplivati na gospoda ministra, da odgovori na to interpelacijo, ki je že tako stara; ali Vas je volja storiti, kar je v Vaši moči, da pripravite gospoda ministra do tega, in da pride ta interpelacija na dnevni red, da bomo mogli slišati odgovor gospoda ministra in na podlagi njegovega odgovora dalje postopati.

Predsednik dr. Ivan Ribar: Narodnemu poslancu Etbinu Kristanu mi je čast odgovoriti, da sem gospoda vojnega ministra že večkrat, vsaj trikrat, opomnil, da odgovori v smislu poslovnika in mi je dejal, da bo na interpelacijo odgovarjal. Zatrjujem gospodu Etbinu Kristanu, da se bom pobrigal, da pride njegova interpelacija v smislu poslovnika čim prej na dnevni red.

Etbin Kristan: Gospod predsednik, hvaležen sem Vam za Vašo dobro voljo in zadovoljen z Vašim odgovorom. Bojim se le, da vsa Vaša vprašanja in vsa Vaša dobra volja ne bo dovolj močna, da bi naglala gospode ministre na to, da bi vršili svojo dolžnost. (Konec prih.)

Politične vesti.

+ **Zagrebska policija** je razpustila »Savez metalsko-kovinarskih radnika« v Radničkem dolu 7. Poleg tega pa je aretirala predsednika, tajnika in blagajnika Saveza, češ, da so poslovali brez policijskega dovoljenja. Savez je štel 400 članov.

+ **Belgrajska vlada** je odobrila sporazum z Italijo. Kakor je znano, so obstajale razlike zaradi Zadra in pa šolskega vprašanja.

+ **Definitivno mejo** med našo državo in avstrijsko republiko so šele pred dnevi dokončali. Mešana komisija je določevala to mejo samo dve leti. Plačalo bo to komisijo seveda delovno ljudstvo.

+ »**Rdeča knjiga**« Zanelline vlade je izšla in prinašajo nekateri laški listi že komentarje o njej. »Rdeča knjiga« vsebuje vse dokumente in spomenice, ki se nanašajo na dogodke od 3. marca pa do danes.

+ **Arnolda Viola**, ki je s tremi svojimi tovariši skušal umoriti Zanella, predsednika reške konstituante, so izpustili zaradi pomanjkanja dokazov. Viola so obtožili raznih zločinov, toda manjkale so priče. Sprva je bil zaprt v zagrebških zaporih, odkoder so ga privedli v Šibenik.

+ **Bolgarska delegacija** pod predstvom K. Todorova, poslanika na belgrajskem dvoru, je 12. t. m. odpotovala v London k obravnavi jugoslovanskega-bolgarskega spora. Delegacija je vzela s seboj sedem zabojev različnih dokumentov in obtožb proti belgrajski vladi.

+ **Grki** se pripravljajo s svojo armado na pohod proti Carigradu. Pričeli so že z velikimi pripravami v Traciji. Ta grški korak bo skoro gotovo povzročil nove internacionalne spore.

+ **Cičerin** se ne bo povrnil v Moskvo ker se ne strinja z direktorijem, ki je zamenjal Ljenina, temveč bo šel v Berlin za poslanika.

+ **Vrhovno sovjetsko sodišče v Moskvi** je obsodilo tri socialne revolucionarje na tri leta, štiri pa na eno leto ječe. Te obsodbe so prve, ki so zadele obtožene socialne revolucionarje.

+ **Iz Poljske** poročajo, da je politični položaj zelo napet, tako da je bil prisiljen tudi kabinet Slivinskega, podati svojo ostavko. Finacijski položaj, ki izkazuje 400 milijard mark deficita, je naravnost katastrofalen. Stranke so tako razcepljene in demoralizirane, da pričakujejo z vso opravičenostjo meščansko vojno.

+ **Nemčija** bo z ozirom na stalno padanje marke povišala s prvim avgustom železniške tarife za 50%.

+ **Na Ankermannovo glavo**, ki je udeležen pri atentatu na Hardena, so razpisali nagrado v znesku 100.000 K. Ankermann je bil v nemški armadi nadporočnik.

+ **Nemški policiji** se še ni posrečilo izslediti morilce nemškega zunanega ministra Rathenaua. Kakor se je pokazalo, je prebivalstvo za nos vodilo policijo, ki je zasledovala morilce. Vendar pa policija upa, da bo izsledila morilce v najkrajšem času, ker jim je na sledu.

+ **V Berlinu** se je vršila v nedeljo 9. t. m. II. mednarodna konferenca za pomoč lačni Rusji. Konference so se udeležili številni zastopniki inozemskih pomožnih akcij in delegati mednarodnega Rdečega križa. Iz Haaga je prišel tudi poseben delegat ruske sovjetske vlade, ki je izjavil, da je nadaljevanje pomožne akcije nujno potrebno, ker bo znašala žetev v pokrajinah lakote komaj polovico žetve iz leta 1913. V imenu predsedstva mednarodne pomožne akcije je poročal Smidrič o grozni katastrofi v Rusiji ter izjavil, da trpi na lakoti okoli 30 milijonov ljudi, to je ena tretjina celokupnega ruskega prebivalstva. Umrlo je približno dva milijona ljudi.

+ **Nemška strokovna organizacija** šteje nad 8 milijonov strokovno organiziranega delavstva. Na XI. kongresu v Leipzigu so imeli komunisti 90 delegatov, socialisti pa 602 delegata. Kongres se je odločno izrekel za šurni delavnik. V sedanjem kritičnem stanju nemške republike so strokovne organizacije primorane baviti se s političnimi vprašanji. Treba je pomisliti, da so nemške strokovne organizacije že rešile nemško republiko, in sicer ob priliki Kappovega puča, ko je izdala strokovna komisija poziv za generalno stavko. Milijoni delavskih rok so drenehali z delom in nemške strokovne organizacije so upostavile republikansko vlado.

+ **Londonke banke** so se zavzele za pomoč nemški republikli, in sicer so za akcijo internacionalnega posojila. Zavezniki bodo najbrž dovolili Nemčiji moratorij od 2—3 let, ali pa bodo pristali na dativne in natura.

+ **V Londonu** bo Zveza narodov 17. t. m. obravnavala jugoslovanski-bolgarski spor. Šef naše delegacije, ki je že odpotovala, je Mihajlo Ristić, delegati pa M. Bošković, šef reparacijske komisije, M. Rakić, sofijski poslanik, M. Jovanović, poslanik v Bernu. Kot eksperti pa so polkovnik Nedić, dr. Rajs, upravnik policijske šole v Belgradu, V. Jovanović, advokat in Milan Antić, tajnik v ministrstvu zunanjih del. Obravnava pomeni precejšen neuspeh belgrajske diplomacije, ker prihaja že zopet na obtožensko klop, čeprav bi se spor lahko rešil na miren način potom mednarodne komisije. Ta obravnava je našla belgrajsko vlado popolnoma nepripravljeno, ker je naša država poleg Albanije in kneževine Monaco edina država v Evropi, ki nima parlamentarnega odbora za zunanjo politiko. Dr. Ninčić bi naredil jugoslovanskemu parlamentu oziroma opozicionalnim strankam ve-

liko uslugo, če bi podal svoj ekspozé o zunanji politiki. Izmed 34 držav, ki so bile zastopane na genovski konferenci, je samo parlament kraljevine SHS ostal brez omenjenega poročila!

+ **Angleška vlada** je pod pritiskom delavstva sklicala konferenco, ki se bavi s stabilizacijo nemške marke. Nemško marko hoče spraviti vsaj na 2 šilinga in 4 pence za 100 mark, ker bi Nemčija sicer ne mogla prihajati v poštev kot kupec. Položaj, v katerega je privedla nemška marka Anglijo, je zelo resen. Značilno je, da je istodobno z nemško marko padel tudi francoski frank. Konferenca upa, da bo dosegla končnoveljavni zaključek že v bližnjih dneh.

+ **Med zavezniki vladami** prevladuje z vsakim dnem želja po finacijski konferenci, na kateri bi obravnavali izhod iz splošne gospodarske krize. Na tej konferenci bi se sešli zavezniki finančni ministri in nemški gospodarski strokovnjaki.

NARODNA SKUPŠČINA.

13. julija. Interpelacijska seja. Poslanec Gosar govori o razmerah pri Trboveljski družbi. Posl. sodr. dr. Korun je ostro osvetlil razmerje med Trboveljsko družbo in delavstvom; ožigosal postopanje družbe pri zahtevah in utemeljitvah po višjih cenah premoga, kakor tudi postopanje raznih komisij ter zahteval — socializacijo premogovnikov. Pri tako eksistenčno važnih velepodjetjih bi morali imeti na vodstvo uprave vpliv tudi delavci in konsumenti. — Minister za šume in rude Rafajlovič je branil seveda sebe pa tudi družbo. — Končno je sprejela zbornica na predlog sodr. dr. Koruna prehod na dnevni red obenem z zahtevu, da naj 1. posebna komisija po zaslišanju delavstva do 1. avgusta reši mezdno vprašanje in izdela mesečni indeks glavnih življenskih potrebščin in 2. izvoli naj se parlamentarno anketo, ki naj do 1. decembra izdela predloge za poseben zakon o premogokopih in rudarjih.

Dnevne vesti.

Zavod za slone se v imenu svojih gojencev najtopleje zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli pomagali, da je javna produkcija v Kranju in Celju tako dobro uspeła. Posebno zahvalo izrekamo Izobraževalnemu društvu v Kranju, Glasbeno Izobraževalnemu društvu v Kranju, Narodni domni Matici v Ljubljani in društvu »Narodni dom« v Celju za brezplačno prepušitev dvorane, kakor tudi Učiteljski tiskarni za brezplačno tiskanje lepakov. Najlepšo zahvalo naj izvolijo sprejeti članice »Kola jugoslov. sester na čelu jim ga. Znidaršičeva, soproga g. okr. glavarja v Kranju, v Celju pa ga. Ela dr. Kalanova, ki sta neumorno delovali in preskrbeli gojencem brezplačno prehrano in prenočišče. Pozabiti tudi ne smemo g. nadučitelja Bizjaka, ki je kot načelnik tamosnje zaščite dece in mladine mnogo žrtvoval, g. Korena in g. Perčeve v Celju, ki so sprepevali k pogostitvi. Zahvaljamo srčno vse preplačnike. Darovali so po 100 Din: gg. Vinko Majdič, g. dr. Ješe, g. kavarnar Kos in še nekateri drugi neimenovani. G. Sancer 42 Din, dr. Božič 32 Din ter mnogi drugi neimenovani z manjšimi zneski. Vsem ponovno najlepša zahvala. Čisti dobiček 2105 Din 85 para smo priložili fondu za zgradbo lastnega doma.

Državna borza dela. Pri vseh podružnicah »Državne Borze Dela« v Ljubljani, Mariboru, Ptujju in Murski Soboti, je iskalo v preteklem tednu od 2. do 8. julija 1922 dela 270 moških in 134 ženskih delavnih moči. Delodajalci so pa iskali 521 moških in 137 ženskih moči. Posredovani se je izvršilo 239. Dela iščejo: elektromonterji, čevljarji, krojači, šivilje, peki, mlinarji, natakariji, natakarnice, trgovski sodruidniki, prodajalke, dninarji, dninarice, sluge, vzgojiteljice, pisarniške moči, vlagajka, vajenci, vajenke itd. V delo se sprejmejo: radariji, kleparji, kolarji, mizarji, zidarji, tesarji, pom. delavci v tovar, avtomehaniki, pom. delavci k zidarjem, pleskarji, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

Otvoritev telefonske centrale z javno govorilnico v Krškem. Pri pošti in brzojavu Krško je bila dne 26. junija t. l. otvorjena telefonska centrala z javno govorilnico za krajevni in medkrajevni promet z omejeno dnevno službo.

Konferenca inspektorjev dela. Dne 17. t. m. se bo pričela v Sarajevem tridnevna konferenca vseh inspektorjev dela. Ne dvomimo o primernih rezultatih te konference. Ali bo pa plodovita? Tudi lani se je vršila konferenca, katere načela so po absolutizmu nekaterih v Beogradu — padla v vodo. Ali bo takrat boljše?

V mariborski okolici se je pojavila epidemija šarlaha. Zadnje dni so prijaviili sedem novih slučajev.

Smrt »kralja bohémov«. Te dni so na pariškem Pere Lachaise pokopališču pokopali moža, ki je bil v pariških literarnih krogih znan kot »kralj bohémov«. Ta mož je bil Adalbert Biart de Cherardine, potomec stare francoske plemenitaške rodbine. Po končanih vsučiliških študijah je zapustil svojo rodbino ter živel v Quartier Latin kot bohém. Bil je reporter lista »Liberté« gledališki igralec in zasebni tainik. Kljub svojemu literarnemu talentu ni imel nikdar nobenih dohodkov. V »Revue de Paris« je priobčil več lepih novel. Svoječasno so ga njegovi tovariši v neki kavarni proglasili za »kralja bohémov« in ta naslov mu je ostal do smrti. Bil je intimen prijatelj Verlainea, Tailhadea in dr. Na njegovi zadnji poti so ga spremlili le redki prijatelji in par revnih dijakov. Nepoznana roka pa je položila na njegovo siromašno krsto skromen šopek cvetlic.

V Paradesu na Španskem sta trčila skupaj dva vlaka. Izpodkoles vlakov so izvlekli okoli 30 trupel. Večje število ranjencev so odpeljali v bližnje bolnišnice.

Ljubljana.

Danes, v petek, 14. t. m. je v Šelenburgovi ulici št. 6 v prostorih Strokovne komisije sestanek vseh pevcev kovinarjev, oziroma vseh tistih, ki bi hoteli sodelovati pri pevskem zboru ljubljanske družnice »Svobode«. Začetek točno ob 6. popoldne.

Redni občni zbor ljubljanske podružnice čevljarških delavcev se bo vršil v nedeljo, dne 16. julija t. l. ob 9. dopoldne. (Restavracija »Zlatorog«, Gosposka ulica 3, Ljubljana.) Dnevni red zelo važen. Sodrugi čevljarji se pozivljajo, da se občnega zbora udeležijo v polnem številu in točno ob določeni uri. — Odbor.

Poštnemu in brzojavnemu ravnatelstvu v Ljubljani. Prejeli smo od več strani pritožbe, da brzojavno ravnatelstvo noče v nekaterih javnih lokalih dovoliti telefona. Čeprav je absolutno potreben zaradi varnosti v vsakem oziru. Brzojavno ravnatelstvo opozarjamo na ta slučaj, ker bomo sicer primorani priti s predmetnimi slučajmi.

Filharmonična dvorana — kinematograf. Prejeli smo sledeči dopis: Komaj smo se otresli kinematografa v gledališču, že prihajajo naši umetniki s kinematografom v Filharmonični dvorani, kjer je še nedavno imela svoje prostore poštna uprava. Kolikor nam je znano, so se dotični gospodje, ki sedaj forsirajo kinematograf, posluzili časopisja, da so prisilili poštno upravo do preselitve. Sedaj pa vidimo, da delajo ravne narobe. Da namreč dovoljujejo filmskemu podjetju, naseliti se v filharmonični dvorani, namešeni za prosvetne in kulturne namene. Kakšni razlogi vodijo gospode?

Mestni magistrat v Ljubljani ponovno opozarja občinstvo, da je kopanje v Ljubljani na Prulah pri takimenovani »Špic« (pri odcepu Gruberjevega prekopa) najstrožje prepovedano. Zoper nepokorneže se bo kazensko postopalo.

Zalosten slučaj. Danes zjutraj se je pojavila na cesti stara ženica z vsem svojim imetjem. Postrešček ji je pomagal. Cele dve uri sta iskala po mestu primerne prostora, kam naj razloži. Ne pri polni jasnosti pripoveduje ženica, da jo je vrgla na cesto — njena sestra. Merodajna oblast naj se zavzame za revo, katera tava po cesti. Stvari ima zložene pri hotelu Unionu, za akademskim domom. Po

razgovoru je videti, da je pristojna kje na Gorenjskem. Zalostno pa je od sestre, če je to resnica? K.

Izlet srbskih sirot v Ljubljano. Srbske sirote pridejo v soboto 15. julija ob 10. dopoldne v Ljubljano, ne pa kakor je bilo javljeno prvotno. Učenci in učenke naj bodo ob 9. dopoldne v šoli, katero so doslej obiskovali, da pozdravijo svoje drage bratce in sestrice s cvetjem ali zastavicami.

Koncert srbskih sirot. 15. julija popoldne ob 6. priredi srbska deca na vrtu »Narodnega doma« v slučaju slabega vremena pa v dvorani koncert.

II. Ljubljanski veliki semenj 1922. Ministrstvo je dovolilo uporabo pisemskih reklamnih znamk, katere se sme nalepljati na vse pisemske pošiljke v naši državi. Reklamne znamke ljubljanskega veleesejma so zelo lepo izdelane. Da se jih zamorejo tukajšnje trdke posluževati tudi za dopise namenjene v inozemstvo, izdelane so znamke v več jezikih in sicer: slovensko, hrvatsko, srbsko, (cirilica), francosko, češko in nemško.

Maribor.

Med trgovskimi nameščenci in njihovimi seji že dolgo časa ni bilo nekaj v redu. Vzrok moramo iskati seveda v lahko umljivih zahtevah trgovskega nameščenstva, da bi dobil za svoje delo plačo, ki mu po današnjih razmerah pristaja, na drugi strani pa iz ravnotako lahko umljivega početja trgovskih delodajalcev, ki hočejo svojemu uslužbenstvu z vajenci vred diktirati mezde, s katerimi bi mogli ti komaj, komaj živeti, nikakor pa ne živeti človeku dostojnega življenja. Iz tega je nastalo mezdno gibanje, pogajanja, ki so imela za gospode delodajalce precej sramoten značaj, če pomislimo, da so meni nič tebi nič skrpnicali nekako novo kolektivno pogodbo, ki je nameščenstvo razdelila v pet plačilnih razredov, razdelila pa na takšen način, da bi odločila le samovoljno in »uvidnost« posameznih šefov, v katero plačilno stopnjo bi spadal njemu podrejeni trgovski proletarec. Poglejmo si to stvar: I. razred bi dobival plače 2200 K, II. razred 3200 K, III. razred 4500 K, IV. razred 5500 K, V. razred 6500 K. Iz vsega navedenega ni težko uvideti, da bi morala velika večina nameščencev, zlasti ona, ki je vajena misliti tudi s svojo glavo, garati cel mesec za 2200 kron, dočim bi v višje razrede do 5. gor ponavadi uvažali le taki ljudje, ki bi bili delodajalcem posebno pri sreči, to je, ki bi znali dobro igrati ulogo potrpežljivih kužkov. Zanimivo je dejstvo, da so se te »pogodbe« že sanni njih ustvaritelji v trgovskem gremiju tako sramovali, da so prizadeto oboje z milimi prošnjami rotili, naj je nikar ne raznašajo v javnost, temveč naj jo le enostavno in ponižno sprejmejo. Mariborski trgovski proletariat pa ni kar tako, kakor je večina njemu podobnih po ostali Sloveniji. Diktat svojega delodajalstva je kategorično odklonil in zahteval, da se pogajanja nadaljujejo na temelju prejšnje kolektivne pogodbe. V takih slučajih, če resne besede ne mara, se kapitalist ponajvečkrat ogorčeno umakne v ozadje, češ, pa se ne bomo nič pogajali, pojdite na cesto, ko bo sila največja, boste že sami prišli prosit k meni kruha in še radi ga boste sprejeli, čeprav bo slabši kot pa ta, ki vam ga sedaj pomijam. Tako so se pogajanja končala. V petek pa so imeli trgovski nameščenci v hotelu »Halbwilde« buren shod, na katerem so ostro obsojali postopanje gremija, ki se igra ničvredne trike, ne da bi se ozrl na bodo tistih, kateri so v prvi vrsti pripomogli do tega, da se trgovska gospoda na lahek način redi. Med uslužbenci ni nobenega razcepa v vprašanju, kako je treba pristiti gremiju, da se uda zahtevi socialne pravičnosti. In tudi vsa javnost, ki vidi, kje so svinjarije, je na njih strani. To bo tudi vzrok, da gremij ne bo dolgo obstal pri svoji trmoglavosti, ker se občinstvo v lastnem interesu vendar ne bo hotel zameriti. Za nova pogajanja so nameščenci izvolili še tri delegate, ki vedo, kako se bo treba s principali pomeniti. Ves mariborski socialistični proletariat je v tem boju s svojimi simpatijami na strani delojemalcev in pozdravlja njihovo odločnost kot očiten znak nove orientacije.

Ne moremo reči, da bi v Mariboru ne bilo dovolj policije — še preveč je v tem oziru poskrbljeno — pravi marsikdo. Ne moremo reči, da bi v Mariboru ne obstajala tkzv. policijska ura — saj marsikateri ponočnjaki navzlic ponočnjaškim davkom še preveč zabavljajo čez njo. Tudi ne moremo reči, da bi policija ne bila natančno poučena, kakšne so njene dolžnosti po tej uri — saj si nalaga včasih celo take dolžnosti, ki gredo preko njenega delokroga. In vendar, v enem oziru bi bilo želeli, da bi jih tako ne zanemarjala. Vsak večer skoro, ko si se vlegel po trudnem dnevu

nem delu, te zbudijo iz spanja surovi glasovi nekkih pevcev, ki niso ne po svoji tehniki in ne po svojem estetičnem pojmovanju pevske umetnosti upravičeni prireirati spavajočemu občinstvu, zlasti delavskega, brezplačne koncerte. To se godi posebno na desnem bregu Drave. Javni organi naj take ljudi, ki dajejo duška svojim imenitnim želodčnim počutkom, poučijo, da je noč za spanje, kdor se pa ne more petja združiti, naj poje podnevi in naj se vpiše v kak pevski zbor, kjer lahko dokaže svoje jumaštvo in smisel — če ga ima. Pritožb je dobila policija že toliko, da bi morala vedeti, kje šepa. Ne verjamemo, da bi bili ravno javni organi tako navdušeni ljubitelji celonočnega petja, saj mora tudi nje motiti v njihovem — spanju.

Iz stranke.

Shod kraj. organizacije SSJ se je vršil v četrtek, 13. t. m. v ljubljanskem »Mestnem domu«. Sodr. Bernot je orisal položaj v občini in državi, sodr. Cerkevnik pa je govoril o progresivnem davku. Navzoči sodrugi so z odobravanjem sledili izvajanjem. Na koncu je prišlo do debate in je sodr. Bernot pojasnjeval stanje II. internacionale pred svetovno vojno, pred katero je II. internacionala skrahirala. Naglaševal je, da temu niso bili krivi voditelji, pač pa delavstvo samo, ki je še danes neverjetno nezavedno. Zakaj, če bi delavstvo bilo popolnoma odvisno od svojih voditeljev — papežev, bi bilo to delavstvo čisto zanič. In da je bilo res tako, je pokazalo ravno ob svetovni vojni. Shod je obravnaval predvsem predstoječe ljubljanske občinske volitve. Govornika sta v glavnem naglaševala pomen boja proti demokratskemu terorizmu, ki je prišel s posebnim volilnim redom za Ljubljano. Prepričani smo, da bo ta shod dal povod resnemu razmišljanju, kako preprečiti škandalozni naskok vladne stranke na Ljubljano.

UTRINEK.

Slavica se je pripravljala k prvi spovedi. Napisala je svoje grehe na listek, ki ga je slučajno našla mama. Tam je bilo zapisano med drugim: »Prešestvujem.«

»Mama: »Kaj se to pravi?«

Slavica: »Kadar kaj dobrega skušaš, jem rada, kadar pa slabo, pa ne maram.«

Vrednost denarja. 1 dolar velja 82.50 Din, 1 lira 3.76 Din, 100 avstrijskih kron 35 par. v Cürichu velja 100 naših kron 1.55 švic. frankov.

Od ljubljanskega magistrata smo prejeli in priobčujemo brez izprememb: Proračun mestne občine ljubljanske za leto 1922/23 je bil po določilih občinskega reda 14 dni občanom na vpogled in ni bila proti njemu vložena nobena pritožba. Potrebščina mestnega proračuna znaša 9.245.585 Din, pokritja pa je 4.081.116 Din, torej je primanjkljaja 5.164.469 Din, ki ga je treba pokriti z občinskimi davščinami in dokladami. Vzrok, da so mestne potrebščine dosegle znatno svoto skoraj 10.000.000 Din so v prvi vrsti sledeči: Opetovano povišanje delavskih mezd, kar zlasti močno podražuje vzdrževanje cest in ulic, draginske doklade vsem mestnim uslužbencem in vpokojencem, neodložljive poprave na vseh mestnih poslopih, povišanje ubožne podpore, zboljšanje prehrane vsem revežem v mestnih ubožnicah, obrestovanje in amortizacija po bivšem občinskem svetu najetih posojil in sicer: 5.000.000 Din za popravo cest in ulic ter napravo kanalov, 750.000 Din za zgradbo nove stanovanjske hiše na Prulah, 2.500.000 Din za zgradbo dveh stanovanjskih hiš, 3.750.000 Din za zgradbo novega šolskega poslopja, 1.250.000 Din za razširjenje mestne ubožnice, 390.000 Din za nakup motorne brizgalne za gasilno društvo, 1.000.000 Din za pokritje proračunskega primanjkljaja v letu 1921/22 in še vseh prejšnjih posojil, ki so jih najeli bivši občinski sveti. Izmed občutnejših troškov naj bodo navedeni le nekateri: vzdrževanje mestnega stanovanjskega urada, pomnožena jav-

na plinova in električna razsvetljava, nove nabe in poprave v šolskih poslopih, naprava centralnega šolskega vrta in igrišča, poklicno gasilstvo, paviljon v Zvezdi, podpore raznim društvom in dobroteljnim zavodom itd. Da je morala mestna občina s primernim zneskom poskrbeti tudi za vseskoljski izlet, je umevno, saj mesto Ljubljana nikakor ne more prezirati svojih gostov in ima tudi naravnost dolžnost podpirati vse velike prireditve, pri katerih privre v naše mesto mnogo tisočev ljudi, ki pustijo v Ljubljani milijonske zasluge. Tako postopajo vse občine in s tega vidika se neizbežno ves promet s tujci. Vlada komisar je odredil, da pobiraj mestna občina v pokritje zgoraj navedenega primanjkljaja v letu 1922/23 sledeče davščine oziroma doklade: 1. na hišno najemni davek, kakor doslej, 35% na zemljiški davek in na splošno priložnostno IV. razreda davčnih obvezancev 100% in na vse druge davke, izvzemši osebno dohodnino, 135%. Te občinske davščine so še vedno nižje, kakor v drugih avtonomnih mestih Slovenije: 2. gostiščino; 3. davščino na vozne listke električne cestne železnice; 4. davščino na vozila; 5. davščino na prenočišča; 6. dosedanje trošarin na vino in 7. veselični davek v dvojni doseganji izmeri. Ker te doklade in davščine primanjkljaja še daleko niso krile, treba je bilo misliti na nove vire dohodkov, ki ne bi preobčutno zadeli konsumentov, vendar pa s kolikor mogoče nizkimi režijskimi troški imeli primeren uspeh. Da je občinska davščina na po-

nočni obisk gostiln in kavarn in davščina od iger v gostilnah in kavarnah ob današnjem času in ob današnji draginji povsem umestna, je izven vsakega dvoma. Nadalje je poskrbel vladni komisar za to, da pobiraj mestna občina občinsko davščino od prirastka na vrednosti nepremičnin, ki ga je do zadnjega časa pobirala država, a ga ukinila. Da imajo edinole občine pravico do te davščine, utegne biti itak vsakomur znano. Dosedanje tržne pristojbine so se povišale na ta način, da so se izpremenile iz kron v dinarje ter znašajo sedaj za vola ali bika 5 Din, za kravo in telico 4 Din, za drobnico pa 2 Din. Novi davščini, ki jih je morala uvesti mestna občina in ki sta bili že sklenjeni v odseku bivšega občinskega sveta, sta tržnina in uvoznina. Obe davščini imata Zagreb in Beograd že od nekdaj, razlika je le ta, da se bosta pobirali v Ljubljani v najnižji izmeri, dočim sta v obeh omenjenih mestih dokaj občutnejši. Tržnina se bo pobirala od blaga, ki bo na mestnem svetu na prodaj. Od male perutnjine n. pr. se bo pobirala pristojbina 25 para, od gosi ali purana pa 50 para. V ravnotežju skromnih mejah se bo pobirala uvoznina, ki znaša od blaga za prehrano pri vagonu 10 ton 10 Din ali za vsakih 10 kg 1 paro. Od blaga, naloženega na vozu z dvema konjema, se bo pobirala pristojbina 2 Din. Uvoz do všteti 50 kg teže, pa je davščina popolnoma prost. Da bi imela znatna pristojbina za posledico znatno podražanje živilijskih potrebščin, je pač težko misliti. Strah pred ogromnimi davščinami bremeni torej

ni utemeljen in utegnejo članki, ki o tem govorijo, imeti za posledico edinole to, da bode brezvesten prodajalec plačano davščino tembol brez skrbi v stokratnem iznosu prevažal na konsumenta. Kljub vsem naštetim davščinam in dokladam pa bo treba mestni občini štediti na vseh koncih in krajih, ker proračunski primanjkljaj še vedno ni v celoti pokrit.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).
Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.
Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Več tesarjev

se takoj sprejme v trajno delo
pri
Stavbni družbi d. d.,
Ljubljana,
Levstikova ulica št. 19.

Največja izbira
različnih pletenin,
majic, nogavic
pri tvrdki in rokavic
A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mesni trg 10.

Več potovalcev

pod najugodnejšimi pogoji
sprejme nova zavarovalnica.
Ponudbe na naslov:
"Poštni predal št. 33, glavna
pošta v Ljubljani."

Pridobivajte naročnike!

Sprejmite se 3 prikrojevalci

izvežbani, prvovrstni, trezne moči. Ponudbe na pisarno: Konfekcijska tovarna "FRANDE", Ljubljana, Emonska cesta št. 8. Istotam se odda zanesljivim krojačem proti kavciji delo na dom. Spretni, zanesljivi in trezni delavci se pa sprejmejo v tovarno.

Klobuke in slamnike

vseh vrst od preprostih do najfinejših dobite vedno v tovarni za slamnike in klobuke

FRANJO CERAR,
v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani.

V popravilo prevzema tudi vsa tozadevna dela ter preoblikuje po najnovejši modi. V Ljubljani se sprejemajo pri tvrdki Kovačević i Teršau v Prešernovi ulici 5, kjer so tudi vsi vzorci vedno na razpolago.

Akcijska družba

za eksploatacijo premogovnih rudnikov v Petrovcu, Pozarevačkem

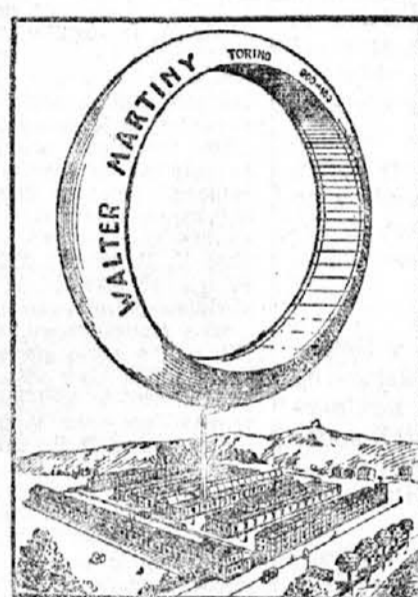
išče večje število dobrih, izvežbanih

rudarjev

za dela pri črnem in rjavem premogu. Delo je na akord, za služek dober, stanovanje na razpolago. Nastop takoj.

Ravnateljstvo

premogovnih rudnikov, Petrovac, Pozarevački.

CENTRALA: Ljubljana, Rimska cesta 2.
Telefon št. 588.

Podružnice:

Ljubljana, Dunajska cesta 20, tel. št. 470.
Maribor, Jurčičeva ulica 9, tel. št. 133.
Beograd, Knez Mihajlova ulica 3.

M. Kuštrin,

Tehnični, elektro-tehnični in gumijevi predmeti vseh vrst na drobno in debelo.

Glavno zastopstvo polnih gumijevih obročev za tovarne automobile tovarne Walter Martiny, Torino.

Hydraulična stiskalnica za montiranje gumijevih obročev v centrali, Ljubljana, Rimska cesta 2. Prevozno podjetje za prevoz blaga celih vagonov na vse kraje, za kar je na razpolago 10 tovornih avtomobilov.

Prvovrstna

PUCH-KOLESA

pnevmatike in vse potrebščine

kupite najceneje pri tvrdki

IGN. VOK, specialna trgovina živalnih strojev in koles
Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Delniška glavica
K 50,000,000.

Rezerve
okroglo K 45,000,000.—

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Prodaja srečk
razredne lotarije.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira erarične dobave in dovoljuje vsakovrstne kredite.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

— Brzojavni naslov: Banka, — v Ljubljani. — Telefon št. 261 in 413. —

Podružnice:

v Splitu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Ptujju in Brežicah.